

«J'ai déjà raconté tout ça.»

El temps reescrit

La literatura —o, encara millor, l'afany de literatura— tal vegada sigui només això, la reescriptura i la relectura dels mateixos temes, i encara més, potser tot el que pugui fer un escriptor sigui tornar a visitar els llocs que havia viscut, construït i narrat abans. De manera sempre diferent, és clar, emmotllant els temes triats en els motius i les circumstàncies que envolten la pròpia trajectòria.

Just al davant de l'últim relat del darrer llibre que ha publicat Biel Mesquida, *T'estim a tu*, hi ha d'una cita introductòria que no pot ser més explícita, «J'ai déjà raconté tout ça». La història que la continua explica un joc de desig i de violència, d'amor i de malaltia, de pèrdua i d'alliberament entre una infermera i la pacient de qui s'ha de fer càrrec després d'haver passat per diferents vicissituds de desig i de violència: «Va ser dins de l'immens i enrogit escorxadador amb tot de porcs morts oberts en canal i penjats a claus de ganxos que et besà com un posseït». El fris de la *Mallorca 2000* que es dibuixa a *T'estim a tu* assumeix la responsabilitat de prendre acta de les forces que voldrien la seva decadència i de les rèpliques i contrarèpliques que s'esdevenen, però mai des de dalt, mai des de la moralina de la decadència ni des d'idearis «literalitzats», sinó des de les passions quotidianes: la literatura és al carrer, en un territori ple d'ambivalències; «Atacar Mallorca? Mentida! Dinamit Mallorca, la faig volar —dins d'aquesta relació sadomasoquista que és l'amor vertader...»

El *xapero* negre que mor al primer capítol de *T'estim a tu* pot semblar el catalitzador de la reacció de la cadena de relats, però no és així; aquest espai l'ocupa el desig, el desig del notari Pere Alsina pel *xapero* negre, potser la fugida de totes les trifulgues que s'esdevenen i que converteixen l'escenari dels relats en una muntanya russa que puja i baixa del desig a la realitat: «Molt d'ecologisme i tot Mallorca pareix un femer». I dessota d'aquest femer, els diamants.

«Je n'ai jamais été fichu de raconter tout bêtement une histoire.»

«J'ai raconté tout ça», *oui*, només cal fer-se enrere i anar a buscar *Excelsior* o *el temps escrit* per trobar els mateixos camins, «tortuosos camins del desig i de la mort».

«Ahir vespre va morir mumare [...] Necessit escriure aquests mots moltes vegades amb lletra cal·ligràfica per poder témer-me que expressen un fet ver.» El sentiment per la mort de la mare és el contrapès d'un motor que es nodreix de desig, que passa pel desig i que va cap al desig. Si la mort la trobem en una mena de fosa abismal, allò que ens fa moure dins d'aquest embolcall fosc és allò que la conjura, l'amor, el desig del protagonista per en Tià, en Tià de les onades vora el roquissar.

Mesquida descriu l'amor, l'afecte i el desig d'una manera quasi sagrada. AMOR, *Amor Mundi Omnipotens Rex*, Amor, l'amor que Ramon Llull explicava que era l'origen i el final i, a l'entremig, l'*axis mundi*. Se surt de l'amor, es va cap a l'amor i, a l'entremig, s'és amor. Amor i desig, per a Mesquida, a la vora del «xsss, xsss, xsss, rítmic de les onades»; amor i desig per en Tià de les onades «mentre em deies paraules que no entenia, mentre et menjaves la meva història davant els meus ulls, era com si entràs en el centre d'una flama i tan sols hi hagués negros. No puc pus. Son les sis. Tinc el cap que em bota. El vaig dir: "Tià, besa'm!"»; i amor i desig, en definitiva, per si mateix, «Nedes, nedes per davall aigua, i les pues dels cactus, les bajoques dels

arbres de l'amor, les protuberàncies espinoses de les alzines, els fruits saborosos dels caquis i una successió de males herbes pengen a les vores del pensament...»

Aquell amor medieval que es declinava com l'amor per a un i per als altres, per a Déu i per al Bé i la Veritat, no perd el caràcter sacralitzat, però, més que mai, es torna carn, amb Blai Bonet, sempre al fons, com a línia subterrània que lliga *T'estim a tu*, *Excelsior* i *L'adolescent de sal*. L'alliberament, la salvació, és a dins, a través del cos.

«Al fons de cada mot, descobreix que renesc.»

La llavor de tot això és a *L'adolescent*, però també a *El bell país on els homes estimen els homes*. *L'adolescent* continua essent adolescent perquè respon a la lògica i a la sinceritat del temps en què va ser escrit. ¿Què podem dir de *L'adolescent* que no hagi estat dit? Doncs senzillament que, mirant enrere, afegeix gruix i sentit estètic a una de les trajectòries més singulars que ha donat aquest país nostre. La cartografia del desig que podríem dibuixar inclouria Blai Bonet, alguns aspectes de Pere Gimferrer, de Maria Mercè Marçal, de Vicent Andrés Estellés i d'altres que no tinc caràcters per testimoniar, però també, mirant enrere, es veu la fita que ha ancorat Mesquida amb aquests llibres. Perdurarà, sí.

I perdurarà no només per una narració personalíssima del temps de l'autor, sinó per la textura d'un llenguatge que, sí, ens permet de dir que és un diamant al femer. No descobreixo res si dic que la llengua, aquesta llengua que serveix per estimar i per escriure a Biel Mesquida, és una de les referències del nostre temps, en aquests anys de tants i tants escriptors catalans multipremiats a l'engròs, catalanoescriptors però castellanopensants.

Alcover i Costa i Llobera contra els assassins de la llengua o dóna'm llengua i ama'm és el darrer text que he llegit de Mesquida. El país, la llengua, la seva història i, sobretot, les seves històries, apareixen de manera constant en els seus llibres. En aquest pregó, una altra vegada. El títol és prou explícit: «J'ai déjà raconté tout ça», una vegada més, una llengua que desitja i que escriu, la màquina de desitjar el propi desig, literatura.